

Lokalna upravna tijela glinske općine u razdoblju od 1991. do 1995. godine

Car, David

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:516772>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

David Car

**LOKALNA UPRAVNA TIJELA
GLINSKE OPĆINE U RAZDOBLJU
OD 1991. DO 1995. GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA POVIJEST

DAVID CAR

**LOKALNA UPRAVNA TIJELA
GLINSKE OPĆINE U RAZDOBLJU
OD 1991. DO 1995. GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Mijo Beljo

Zagreb, 2023.

Sadržaj

1.	Uvodne napomene	1
2.	Teorijske postavke lokalne uprave i pravni okvir postojanja i djelovanja upravnih tijela općine Glina u razdoblju od 1991. do sredine 1992. godine	2
3.	Upravna tijela općine Glina u razdoblju od 1991. do sredine 1992. godine	5
4.	Upravna tijela općine Glina u razdoblju nakon sredine 1992. godine.....	11
5.	Zaključak	16
6.	Izvori i literatura	17

1. Uvodne napomene

Istraživanje Domovinskog rata na području bivše općine Glina u nešto više od tri je desetljeća nakon početka ratnih zbivanja dostiglo relativno visoku razinu. Izdavanjem zbirki dokumenata, stručne literature i memoara istražene su¹ ili je stvorena mogućnost da se istraže elementi mnogih tema. Međutim, u tim je publikacijama naglasak gotovo u potpunosti stavljen na vojno-redarstvene i temeljne političke strukture, zbog čega još uvijek ne postoji analiza sustava lokalne (samo)uprave na području pod nadzorom pobunjenih Srba. Upravo je ta činjenica osnovni motiv za izradu ovog rada.

Rad se temelji na dvama osnovnim elementima. Prvi obuhvaća teorijske postavke i legislativnu, dok drugi obuhvaća operativnu razinu. U izradi je korištena stručna literatura iz područja uprave te, najvećim dijelom, (ne)objavljena arhivska građa Skupštine općine Glina (SOG) pohranjena u Državnom arhivu u Sisku² i Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, dok ostatak predstavljaju nekolicina dokumenata baze podataka Međunarodnog rezidualnog mehanizma za kaznene sudove (*Unified Court Records Database - UCRD*) i normativni izvori. Nažalost, dio značajne dokumentacije nije bilo moguće pronaći. Nazivi upravnih tijela prilagođeni su hrvatskome jeziku, a u prenošenju i dopuni teksta i bilješki postojala je manja potreba za intervencijom.³ Ovaj rad nužno je promatrati samo kao prvu stepenicu k temeljitoj raščlambi ustrojstva i djelovanja lokalnih (općinskih) upravnih tijela na području općine, ali i cijele Republike Srpske Krajine (RSK) te njihove povezanosti s već obrađenim temama.

¹ Posebno se ističu radovi Jakše Raguža („Prilog poznavanju rušenja katoličke župne crkve sv. Ivana Nepomuka u Glini, 2014; „Napad na policijsku stanicu Glina 26. lipnja 1991.“, 2019.), Slavena Ružića („Politički i vojno-sigurnosni aspekt zbivanja u glinskoj općini 1990. – 1991. godine, 2015.) i Đure Škvorca (*Vojna sila pobunjenih Srba na Banovini 1992. – 1995.*, 2022.).

² Ti se fondovi privremeno nalaze u Sisku, budući da je zgrada u kojoj se nalazio Sabirni centar u Petrinji teško oštećena u potresu s kraja prosinca 2020. godine.

³ Intervencije autora u tekstu i bilješkama označene su uglatom zagradom. Isto tako, nazivi radnih mjesta prezentirani su u muškome rodu, bez obzira na spol djelatnika/ce, budući da je u sustavu uprave postojala takva praksa, što je vidljivo i iz samih dokumenata.

2. Teorijske postavke lokalne uprave i pravni okvir postojanja i djelovanja upravnih tijela općine Glina u razdoblju od 1991. do sredine 1992. godine

Uprava je višeznačni pojam koji obuhvaća problematiku upravnih tijela te djelokrug rada i sva poslovodna, kadrovska, pravna, i druga pitanja upravljanja zajedničkim poslovima na određenom području.⁴ Mnogo uži je pojam lokalne uprave, koja, prema Pusiću i dr., u svojem širem značenju, obuhvaća „sve sisteme upravljanja u teritorijalnim jedinicama užima od državâ (...) Lokalna uprava, prema tome, obuhvaća kako regionalne jedinice tako i lokalne jedinice u užem smislu“.⁵ Na razini lokalne zajednice uprava ima ulogu izvršiteja politike središnjega tijela zajednice, vršenje upravnih i poslova javnih službi te obavljanje poslova stručne službe za predstavničke i izvršne organe zajednice.⁶

U socijalističkoj Jugoslaviji općine su predstavljale takvu zajednicu - među inima i općina Glina koja je, kao i sve ostale općine, posjedovala vlastita upravna tijela. Pri temeljnoj raščlambi njihova djelovanja nužno je utvrditi normativni okvir njihova postojanja i djelovanja, za što ih je, pak, potrebno smjestiti u kontekst pravne osobe unutar koje djeluju, a to je u ovome slučaju upravo općina.

*Ustavom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije iz 1974. godine određeno je kako je općina „samoupravna i osnovna društveno-politička zajednica utemeljena na vlasti i samoupravljanju radničke klase i svih radnih ljudi“.*⁷ Takva uloga općine, temeljena na povijesnim teorijama i praksi,⁸ utvrđena je već 1953. godine, no tek ovim Ustavom, nakon niza političkih i organizacijskih priprema i reformi, općina je konstituirana u tako definiranome obliku.⁹ Osnovna namjena općina bila je integracija

⁴ PUSIĆ, *Nauka o upravi*, 2-16.

⁵ PUSIĆ et al., *Upravni sistemi*, 262.

⁶ *Isto*, 202.

⁷ VALKOVIĆ, *Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ustav Socijalističke Republike Hrvatske*, 87.

⁸ TOMAC, *Socijalističko samoupravljanje*, 110-115. Misli se na koncepcije Karla Marxa, Friedricha Engelsa i Vladimira Iljiča Uljanova (Lenjina) po pitanju teorije te Parišku komunu i Lenjinove sovjete po pitanju prakse.

⁹ *Isto*, 117-125. Moguće je utvrditi dvije faze u uspostavi komunalnog (općinskog) sustava. U prvoj fazi, koja je trajala od 1953. (na političkoj razini) tj. 1955. (na legislativnoj razini), pa do iz 1963. godine, općina je zamijenila kotar na poziciji osnovne upravno-teritorijalne jedinice. U drugoj fazi, onoj u periodu između dva Ustava (1963. i 1974. godine), nakon praktične primjene koncepcije komune i suočavanja s problemima, utvrđena je priložena definicija općine. O sustavu lokalne (samo)uprave u Hrvatskoj u

samoupravnih organizacija i zajednica u kojima „radnička klasa i svi radni ljudi“ putem istih, ali i putem zastupnika u općinskim skupštinama i drugim tijelima samoupravljanja, „stvaraju i osiguravaju uvjete za svoj život i rad, usmjeravaju društveni razvoj, ostvaruju i usklađuju svoje interese, zadovoljavaju zajedničke potrebe te ostvaruju vlast i upravljaju drugim društvenim poslovima“.¹⁰

Ustavom Socijalističke Republike Hrvatske (1974.) općine su u nadležnost dobile organiziranje poslova od zajedničkog i općeg društvenog interesa: stvaranje i razvijanje materijalnih i drugih uvjeta za život i rad, usmjeravanje, usklađivanje i osiguravanje razvoja gospodarskih, stambeno-komunalnih i društvenih (odgoj i obrazovanje, kultura, tjelesna kultura, društvena briga o djeci, zdravstvo, socijalna skrb, boračko-invalidska zaštita) djelatnosti, zatim obavljanje poslova u području prostornoga planiranja i korištenja zemljišta u općoj uporabi, zaštite okoliša, društvene kontrole, osiguravanja prava naroda i narodnosti, samoupravnih prava, ostvarivanja i zaštite sloboda, prava i dužnosti stanovništva, zaštite zakonitosti imovine, očuvanja javnog reda i mira te općenarodne obrane i društvene samozaštite.¹¹

Zakon o upravi definirao je ustrojstvene oblike tijela: sekretarijate, na čelu sa sekretarom, za područja čiji su poslovi pretežno u nadležnosti općine, komitete, za područja u kojima postoji potreba za koordiniranjem djelovanja između više općinskih upravnih tijela i/ili upravnih tijela više odnosno niže razine te uprave (na čelu sa direktorom), zavode i druga tijela, u slučaju potrebe za posebnom organiziranošću. Postojala je i mogućnost ustrojavanja upravnih tijela unutar sekretarijata i komiteta. Imenovanje čelnika tijela vršila je Skupština općine, izuzev po pitanju dijela članova komiteta koji su bili delegirani iz društvenih i gospodarskih organizacija i tijela unutar sekretarijata i komiteta čiji je izbor vršilo Izvršno vijeće.¹²

Prema *Statutu općine Glina* općinska upravna tijela bila su nadležna za provedbu upravnih i drugih poslova iz nadležnosti općine kroz izvršavanje akata, pripremu akata za Skupštinu i Izvršno vijeće, pružanje stručne pomoći građanima i organizacijama

razdoblju od 1945. do 1991. godine, između ostalog, v. u: KRIŽANIĆ, KUŠANIĆ, SARKOTIĆ, *Schematizam organa uprave i pravosuđa na području Državnog arhiva u Sisku*, 19-61; TUK, „Stvarna nadležnost kotarskih narodnih odbora“, 275-287; ŽULJIĆ, „Regionalno i teritorijalno ustrojstvo Hrvatske u razdoblju između godina 1945.-2000.“, 3-19, 22-24.

¹⁰ TOMAC, nav. dj., 125-126; VALKOVIĆ, nav. dj., 71, 87, 236.

¹¹ VALKOVIĆ, *Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ustav Socijalističke Republike Hrvatske. X. izdanje*, 418-419. O sustavu općenarodne obrane i društvene samozaštite v. u: MARIJAN, „Konceptija općenarodne obrane i društvene samozaštite – militarizam samoupravnoga socijalizma“, 953-987.

¹² BEKIĆ, *Zakon o upravi s komentarom*, 38-55.

upravne, analitičko-planske, inspekcijske i druge poslove unutar djelokruga. Skupština je osnivala upravna tijela,¹³ dok je za utvrđivanje smjernica za provedbu i suradnju po pitanju provedbe te nadzor osiguravanja izvršenja akata bilo je zaduženo Izvršno vijeće Skupštine općine (upravno tijelo općine). U svojem djelokrugu to je tijelo imalo mogućnost određivanja tijelima poduzimanja mjera i smjenjivanja djelatnika s dužnosti.¹⁴

¹³ „Statut općine Glina (Prečišćeni tekst)“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 40 (1986).

¹⁴ „Odluka o izvršnom [!sic] vijeću Skupštine općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 17 (1979).

3. Upravna tijela općine Glina u razdoblju od 1991. do sredine 1992. godine

Tijekom 1991. i prve polovice 1992. godine na području općine Glina djelovala su sljedeća lokalna (općinska) upravna tijela: Općinski sekretarijat za narodnu obranu (OSNO), Općinski sekretarijat za upravno-pravne i opće poslove (OSUPOP), Općinska uprava društvenih prihoda (OUDP), Općinska uprava za katastar i geodetske poslove (OUKGP), Komitet za gospodarstvo i komunalne djelatnosti (KGKD), Stožer teritorijalne obrane (TO), Stručna služba mjesnih zajednica (SSMZ) te Stručna služba Skupštine općine i Izvršnog vijeća (SSSOIV).¹⁵

Općinski sekretarijat za narodnu obranu obavljao je stručne planske, organizacijske, mobilizacijske, upravne i druge poslove iz područja ONO i DSZ, kao i upravne i stručne poslove za Općinski stožer civilne zaštite.¹⁶ Unutar Sekretarijata bio je ustrojen Centar za obavještanje.¹⁷ Osim Sekretarijata, u obrambeno-sigurnosnom je sustavu djelovao i Stožer teritorijalne obrane (kojim je upravljao zapovjednik) čija je uloga, u mirnodopskome i ratnome razdoblju, bila planiranje, organiziranje, rukovođenje i zapovijedanje postrojbama i ustanovama TO te suradnja s drugim sudionicima ONO i DSZ.¹⁸

¹⁵ HR-DASK-745-SOG, kut. 164, Rješenje o imenovanju v. d. direktora Opštinske uprave za katastar i geodetske poslove Opštine Glina, 10. 5. 1991.; HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5: - Dopis direktora OUDP Izvršnom vijeću SOG, 14. 6. 1991. - Dopis rukovoditelja SSMZ Izvršnom vijeću SOG, 13. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji, mišljenje o reorganizaciji i racionalizaciji ovog organa uprave, 14. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika po radnim mjestima, 21. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika u ŠTOO, 12. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika, s. a. [21. 6. 1991.]; „Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 48 (1985); „Odluka o izvršnom [!sic] vijeću Skupštine općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 17 (1979); „Odluka o općenarodnoj obrani“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 20 (1985); „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 37 (1983); „Odluka o sjedištu i području na kojem se osnivaju sekretarijati za unutrašnje poslove“, *Informativni list Radne zajednice RSUP-a SR Hrvatske* (Zagreb), siječanj 1990., 1; RAGUŽ, „Napad na policijsku stanicu Glina 26. lipnja 1991.“, 879.

¹⁶ Općinski stožer civilne zaštite nije bio ustrojen upravno tijelo. Bio je sastavljen od članova Skupštine općine (zapovjednik i devet članova) i jednoga djelatnika OSNO zaduženog za poslove civilne zaštite (u funkciji načelnika Stožera). „Odluka o općenarodnoj obrani“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 20 (1985); „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 37 (1983); „Rješenje o imenovanju članova Štaba civilne zaštite općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 29 (1984).

¹⁷ HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Rješenje o stavljanju u funkciju rada opštinskog Centra za obavještanje i uzbunjivanje, 8. 11. 1991.; „Odluka o općenarodnoj obrani“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 20 (1985);

¹⁸ „Odluka o općenarodnoj obrani“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 20 (1985); „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik u Sisku* (Sisak), 37 (1983).

Općinski sekretarijat za upravno-pravne i opće poslove bio je zadužen za obavljanje poslova u području radnih odnosa, građanskih stanja (matičarstvo, opći popis birača i dr.), boračko-invalidske zaštite i zaštite „žrtava fašističkog terora i građanskih žrtava [Drugoga svjetskog] rata“.¹⁹ Nadalje, Sekretarijat je obavljao poslove ovjeravanja potpisa, rukopisa i prijepisa, izdavanja uvjerenja i radnih knjižica, nadzora primjene Zakona o općem upravnom postupku u samoupravnim organizacijama, registracije i nadzora rada društvenih organizacija te druge upravne i nadzorne poslove koji nisu bili u nadležnosti drugih upravnih tijela ili su bili utvrđeni drugim aktima. Posebna djelatnost unutar tijela bila je organizacija i nadzor rada mjesnih ureda.²⁰ Unutar Sekretarijata bila je ustrojena Služba za opće poslove unutar koje su se obavljali poslovi prijemnog ureda, pisarnice, arhiva i dostave, zatim ekonomski, personalni i poslovi održavanja prostorija tijela uprave, kao i poslovi ostvarivanja općih uvjeta za rad Skupštine i Izvršnog vijeća te ostali poslovi koje posebnom odlukom utvrdi Izvršno vijeće.²¹

Općinska uprava društvenih prihoda obavljala je poslove utvrđivanja i naplaćivanja društvenih prihoda od društvenih organizacija i građana, vođenja prekršajnih postupaka zbog kršenja propisa vezanih uz poreze, doprinose i naknade te vođenja postupka ispitivanja podrijetla imovine, dok je Općinska uprava za katastar i geodetske poslove obavljala poslove u području geodetsko-katastarskim djelatnostima i vodila evidenciju o društvenoj nepokretnoj imovini.²²

Komitet za gospodarstvo i komunalne djelatnosti obavljao je poslove u području gospodarstva (primarne i sekundarne djelatnosti, promet i veze, prijevozna djelatnost, vodno gospodarstvo, trgovina i ugostiteljstvo i dr.), urbanizma, graditeljstva, stambeno-komunalnih djelatnosti, statistike i društvenoga planiranja. Čelništvo Komiteta sastojalo se od predsjednika, zamjenika predsjednika i 11 članova, od kojih je četvero bilo imenovano od strane Skupštine, a po jedan od strane samoupravnih

¹⁹ „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 37 (1983).

²⁰ Mjesni uredi (Bučica, Klasnić, Maja, Mali Gradac, Obljaj, Stankovac, Šibine i Vlahović) obavljali su poslove lokalne uprave izvan općinskoga sjedišta za naselja koja su bila udaljenija od općinskoga središta. HR-DASK-611-SOG, kut. 43, Sekretarijat za upravno pravne i opštine [sic] poslove, s. a.; HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o sistematizaciji radnika, s. a. [21. 6. 1991.]; „Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o radu i nadležnosti mjesnih ureda na području općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 8 (1988); „Odluka o radu i nadležnosti Mjesnih ureda za području općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 36 (1981).

²¹ „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 37 (1983).

²² „Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 48 (1985); „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »*Službeni vjesnik*« u *Sisku* (Sisak), 37 (1983).

organizacija u tekstilnoj i metalnoj industriji, zatim trgovini i ugostiteljstvu, šumarstvu i drvnjoj industriji, komunalnim djelatnostima, prometu i vezama, obrtništvu i organizacijama u privatnom i društvenom sektoru te poljoprivredi i veterinarstvu. U sastavu Komiteta nalazili su se: Stručna služba Komiteta, Zavod za društveno planiranje i statistiku, lokalne inspekcije (tržišna, sanitarna, poljoprivredna, veterinarska, građevinsko-urbanistička, komunalna i inspekcija rada) i referat za cijene.²³

Stručne službe, kojima su upravljali rukovoditelj, odnosno tajnik Skupštine, obavljale su knjigovodstvene poslove za mjesne zajednice i druge društvene organizacije na razini općine, odnosno stručne, administrativne i tehničke poslove za Skupštinu općine i Izvršno vijeće.²⁴

Sukladno ratnim potrebama, izvršene su promjene u sustavu uprave. Općinskoj upravi društvenih prihoda pridodat je posao procjene vrijednosti nekretnina,²⁵ dok su Općinskom sekretarijatu za upravno-pravne i opće poslove preneseni upravni poslovi izdavanja osobnih iskaznica, putovnica, prijave i objave prebivališta i sl. koje su obavljale službe unutarnjih poslova.²⁶ Stožer TO nalazio se u specifičnoj situaciji unutar sustava, budući da je, iako formalno tijelo općine, primao naredbe od postrojbi JNA i zapovjedništva TO pobunjenih Srba.²⁷ Upravo je naredbom Glavnoga stožera TO Republike Srpske Krajine Stožer i ukinut.²⁸

Što se tiče općega stanja u upravi, bitno je naglasiti kako je osnovna karakteristika službi bio manjak broja izvršitelja na radnim mjestima u odnosu na broj definiran sistematizacijom. Tijekom lipnja 1991. godine, u tjednima prije napada na policijsku postaju u Glini, izvršena je revizija broja zaposlenih u tijelima općinske uprave. Tako je u Općinskome sekretarijatu za upravno-pravne i opće poslove bilo

²³ „Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o organima uprave Općine Glina“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 48 (1985); „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 37 (1983); „Odluka o organizaciji i sastavu Komiteta za privredu i komunalne djelatnosti“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 48 (1985).

²⁴ HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Dopis rukovoditelja SSMZ Izvršnom vijeću SOG, 13. 6. 1991.; „Odluka o izvršnom [!sic] vijeću Skupštine općine Glina“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 17 (1979); „Poslovník Skupštine općine Glina“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 40 (1986).

²⁵ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 7, Odluka o određivanju Opštinskog organa uprave za procjenu prometne vrijednosti nekretnina, 10. 4. 1992.

²⁶ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 5, Zaključak, 19. 8. 1991.

²⁷ Usp. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 7, Ocjena odgovornosti ranijeg komandanta Štaba TO Glina kapetana I klase Stanka Divjakinje, 16. 10. 1991.; UCRD: ICTY, Predmet br. IT-04-75, *Rješenje o imenovanju u Štabu Teritorijalne odbrane Opština [!sic] Glina*, 4. 10. 1991, pristupljeno 7. lipnja 2023.; IRMCT, Predmet br. MICT-15-96, *Pretpotčinjavanje jedinica TO jedinicama JNA-komandi I. OG*, 19. 10. 1991., pristupljeno 7. lipnja 2023.

²⁸ RUPIC, *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“ (srpanj – prosinac 1992.)*, 444.

zaposleno 36 osoba (bez podataka o broju sistematiziranih radnih mjesta),²⁹ dok je u upravama društvenih prihoda i katastarsko-geodetskih poslova zabilježeno 23 (umjesto 24), odnosno devet (umjesto 12) radnika.³⁰ Stručna služba Skupštine općine i Izvršnog vijeća imala je šestero zaposlenih od osmero predviđenih.³¹ Tri su osobe bile zaposlene u Stručnoj službi mjesnih zajednica.³² U Stožeru teritorijalne obrane radna su mjesta bila popunjena s osmero izvršitelja.³³ Što se tiče Komiteta za gospodarstvo i komunalne djelatnosti, on je 10. svibnja 1991. godine ukinut te ga je zamijenio Sekretarijat za gospodarstvo i komunalne djelatnosti.³⁴ Iz dopisa Izvršnome vijeću Skupštine vidljivo je kako nisu opstale unutarnje organizacijske jedinice.³⁵ Od 18 radnih mjesta bilo je

²⁹ Riječ je o radnim mjestima sekretara, direktora zajedničkog Fonda, matičara (10 izvršitelja), financijskoga knjigovođe (2), te po jednog referenta za opće poslove, zaštitu boraca i žrtava fašističkog terora, građanska stanja, personalne poslove i upravni nadzor, invalidsku zaštitu, invalidsko-boračku zaštitu, isplatu i likvidaciju invalidsko-boračke zaštite i isplatu invalidsko-boračke zaštite, zatim financijskog referenta, šefa računovodstva, voditelja djelovodnika, ekonomista-materijalnoga knjigovođe, arhivara, blagajnika, zamjenika matičara, daktilografa, dostavljača i pomoćnoga radnika-čistača. U OSUPOP-u su također bili zaposleni i neraspoređeni radnik i tri osobe na poslovima čišćenja. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o sistematizaciji radnika, s. a. [13. 6. 1991.]

³⁰ U OUDP-u u tom trenutku, osim direktora, bilo je zaposleno po pet upravnih referenata za analitičko knjigovodstvo i naplatu društvenih prihoda, zatim po dva inspektora prihoda i upravna referenta za razrez poreza od poljoprivrede, samostalni upravni referent za vođenje prekršajnog postupka i razrez poreza na prihod od imovine, po jedan viši upravni referent za razrez poreza od samostalnoga obavljanja djelatnosti, sintetičko knjigovodstvo i razrez doprinosa sa MIOP [vjerojatno mirovinsko i invalidsko osiguranje privrednika], po jedan upravni referent za razrez poreza u paušalnom iznosu i izdavanje uvjerenja, razrez poreza na promet nekretnina, motornih vozila, nasljedstva i darove te organizaciju i naplatu društvenih prihoda, kao i daktilograf. Ostalo je nepopunjeno mjesto stručnoga savjetnika za financije. Od 9 zaposlenih osoba u OUKGP-u, jedna osoba obnašala je dužnost direktora, dok je 8 izvršitelja obavljalo poslove stručnih referenata, i to: četvero posao referenta za geodetske poslove, troje posao referenta za katastarske poslove i jedan posao referenta za opće katastarske poslove. Sukladno sistematizaciji radnih mjesta, nedostajao je stručni suradnik za geodetske poslove te po jedan stručni referent za geodetske poslove i katastarske poslove na području društvene imovine. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5: - Dopis direktora OUDP Izvršnom vijeću SOG, 14. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji, mišljenje o reorganizaciji i racionalizaciji ovog organa uprave, 14. 6. 1991.

³¹ To su bili: tajnik SOG (kao rukovoditelj Službe), referent za proračun, vozač i troje daktilografa. Radna mjesta tajnika Izvršnog vijeća i referenta za pripremu sjednica nisu bila popunjena. Valja spomenuti kako je osim navedenih službenika kao radnik Stručne službe sa sistematiziranim radnim mjestom bio zabilježen i predsjednik Izvršnog vijeća. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o sistematizaciji radnika po radnim mjestima, 21. 6. 1991.

³² To su bili rukovoditelj Službe, rukovoditelj knjigovodstva i knjigovođa. Podatci o sistematizaciji u dokumentu nisu navedeni. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Dopis rukovoditelja SSMZ Izvršnom vijeću SOG, 13. 6. 1991.

³³ To su bili: zapovjednik, stručni savjetnici za operativno-nastavne poslove (2), za organizacijsko-mobilizacijske poslove, za vezu i za pozadinu (po jedan izvršitelj) te vozač-rukovatelj RR-a [moguće ratne rezerve] i referent za opće poslove. Podatci o sistematizaciji nisu navedeni. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o sistematizaciji radnika u ŠTOO, 12. 6. 1991.

³⁴ HR-DASK-SACPE-745-SOG, kut. 80: - Zapisnik sa druge zajedničke sjednice Vijeća mjesnih zajednica, Vijeća udruženog rada i Društveno-političkog vijeća Skupštine opštine Glina, 10. 5. 1991. - Odluka o izmjenama i dopunama odluke [!sic] o organima uprave općine Glina, s. a.

³⁵ Usp. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o broju radnika i dr, 21. 6. 1991.; „Odluka o Organima uprave Općine Glina“. »Službeni vjesnik« u Sisku (Sisak), 37 (1983). Postoji mogućnost da su tijekom preustroja unutarnje organizacijske jedinice prestale postojati aktima Skupštine prije 10. svibnja 1991. godine.

popunjeno njih 14.³⁶ O Općinskome sekretarijatu za narodnu obranu podatci za promatrano razdoblje nisu pronađeni. Ukupno je bilo zaposleno 100 radnika (s tajnikom Skupštine općine i predsjednikom Izvršnog vijeća) i to: 11 s visokom stručnom spremom (VSS), 16 s višom stručnom spremom (VŠS), 63 sa srednjom stručnom spremom (SSS) i sedam s nižom stručnom spremom, uz jednog visokokvalificiranog i dvoje kvalificiranih radnika.³⁷ Mnogo su šturiji podatci za dne 26. lipnja 1991. godine. Tog je dana u upravnim službama bila zaposlena jedna osoba više.³⁸

Ukupni broj zaposlenika mijenjao se u tom razdoblju, što je uočljivo u pojedinim, nažalost nedatiranim, dokumentima koji su, uspoređujući ih s prethodno iznesenim podacima, nastali nakon lipnja 1991. godine. Dostupni su podatci za Općinsku upravu za katastar i geodetske poslove u kojoj je zabilježeno sedmero, Općinski sekretarijat za upravno-pravne i opće poslove sa 25, Sekretarijat za gospodarstvo i komunalne djelatnosti sa devetero i Stručnu službu Skupštine općine i Izvršnog vijeća s petero zaposlenih.³⁹ Zamjetan je i izostanak djelatnika hrvatske nacionalnosti koji su nakon lipnja napustili domove i radna mjesta. Nekolicina osoba je u istome razdoblju zasnovala radni odnos, međutim u manjem broju od broja demisiranih.⁴⁰

³⁶ Osim sekretara, djelatnici Sekretarijata obavljali su poslove na radnim mjestima stručnoga suradnika za planiranje (dva izvršitelja), zatim imovinsko-pravnoga te referenta za poljoprivredne poslove, građevinske i stambene poslove, poslove planiranja, gospodarske poslove i komunalne poslove, kao i građevinskoga, urbanističkoga i vodogospodarskoga, tržišnoga i turističkoga i sanitarnog inspektora (po jedan izvršitelj) te daktilografa (2). Ostala su nepopunjena mjesta inspektora rada (funkciju u tome trenutku nije bilo moguće preuzeti, budući da su poslovi inspekcije prebačeni na republičku razinu), veterinarskog te tržišnoga i turističkog inspektora, kao i referenta za provođenje Zakona o poljoprivrednom zemljištu. HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5, Podaci o broju radnika i dr, 21. 6. 1991.

³⁷ HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5: - Dopis direktora OUDP Izvršnom vijeću SOG, 14. 6. 1991. - Dopis rukovoditelja SSMZ Izvršnom vijeću SOG, 13. 6. 1991. - Podaci o broju radnika i dr, 21. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji, mišljenje o reorganizaciji i racionalizaciji ovog organa uprave, 14. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika po radnim mjestima, 21. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika u ŠTOO, 12. 6. 1991. - Podaci o sistematizaciji radnika, s. a. [13. 6. 1991.].

³⁸ U OSNO-u bilo je zaposleno devet, u Općinskom sekretarijatu za upravno-pravne i opće poslove 34, Sekretarijatu za gospodarstvo i komunalne djelatnosti 16, Općinskoj upravi društvenih prihoda 23, a u Općinskoj upravi za katastar i geodetske poslove devet osoba. U Stručnoj službi [vjerojatno je riječ o objema stručnim službama] bilo je zaposleno deset osoba. Podatci za Stožer TO nisu navedeni. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 43, Nenaslovljeni dokument, s. a.; HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 2, Izvještaj o stanju u opštinskoj upravi Glina i kadrovskim problemima u Organima uprave, s. a.

³⁹ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 43: - Sekretarijat za upravno pravne i opštine [!sic] poslove, s. a. - Podaci o rasporedjivanju radnika Opštinske uprave za katastar i geodetske poslove, s. a. - Popis radnika Sekretarijata za privredu i komunalne djelatnosti, s. a. - Popis radnika Stručne službe SO i Izvršnog vijeća, s. a.

⁴⁰ HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 5: - Radnici kojima je prestao radni odnos u periodu nakon 26. 06. 1991. godine, s. a. - Spisak radnika koji su zasnovali radni odnos u organima uprave opštine Glina u periodu nakon 26. 06. 1991., s. a.

U koncepciji razvoja koju je iznio, tada još samo mandatar za Izvršno vijeće, Milan Korać⁴¹ navodi se kako je jedan od ciljeva reorganizacija upravnih tijela u smislu smanjenja broja službi i reorganizacije radnih mjesta kako bi se postigla što veća efikasnost u njihovom radu.⁴² Krajem prosinca 1991. godine proglašena je Republika Srpska Krajina, a lokalna upravna tijela ušla su u fazu preustroja koja je dovršena u nešto više od pet mjeseci.

⁴¹ Milan Korać stupio je na dužnost predsjednika Izvršnog vijeća 15. ožujka 1991. godine. Njegovu je dužnost u veljači 1994. godine preuzeo Dušan Lukač. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 3: - Rješenje o izboru predsjednika Izvršnog savjeta Opštinske skupštine, 17. 2. 1994. - Rješenje o razrješenju predsjednika Izvršnog savjeta Skupštine opštine Glina, 17. 2. 1994.; *Isto*, kut. 164, Rješenje o izboru predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine opštine Glina, 15. 3. 1991.

⁴² HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 1, Društveno-ekonomska razvijenost općine Glina i perspektive daljnjeg razvoja, ožujak 1991., 10.

4. Upravna tijela općine Glina u razdoblju nakon sredine 1992. godine

Zakonodavstvom Republike Srpske Krajine djelokrug rada općina kao teritorijalna jedinica u kojoj se ostvaruje lokalna uprava obuhvaćao je izradu Statuta (temelnoga akta), razvojnih i urbanističkih planova te proračuna i završnih računa, zatim poslovi u području komunalnih djelatnosti, kulture, obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, društvene brige o djeci, tjelesne kulture, javnog obavještanja, obrtništva, turizma i ugostiteljstva, poboljšanja i zaštite okoliša te drugim područjima od neposrednog značaja za stanovništvo i poslovima koje im povjere državna tijela. Središnje tijelo ostala je Skupština općine, dok je Izvršno vijeće zamijenjeno Izvršnim savjetom, s istom, upravnom funkcijom. Za obavljanje poslova općinama je omogućeno osnivanje tijela i drugih organizacija.⁴³

U lipnju 1992. godine donesen je *Statut Opštine Glina* kojim su lokalna upravna tijela definirana kao jedinstveno tijelo općine, uz jednodomnu Skupštinu, Izvršni savjet i Javno pravobraniteljstvo. Općinska uprava bila je zadužena za provođenje akata te pripremu nacрта akata i vršenje drugih poslova dodijeljenih od strane Skupštine ili Izvršnog savjeta.⁴⁴ Izvršni savjet Skupštine bio je nadležan za utvrđivanje smjernica i nadzor rada općinske uprave i suradnje s društvenim organizacijama unutar općine i upravnim tijelima drugih općina, s mogućnošću naređivanja ispitivanja stanja i poduzimanja pojedinih mjera unutar djelokruga rada te poništavanja ili ukidanja akata donesenih od strane uprave, koji su u suprotnosti s pozitivnim propisima.⁴⁵

Najznačajniji akt uređenja lokalnih upravnih tijela bila je *Odluka o opštinskoj upravi* kojom su unutar ustrojena sljedeća tijela na čijem su se čelu privremeno nalazili obnašatelji dužnosti rukovoditelja: Odjel za gospodarstvo i komunalne djelatnosti (OGKD), Odjel za katastar i geodetske poslove (OKGP), Odjel za opću upravu i društvene djelatnosti (OOUDD) te Odjel za stručne poslove Skupštine općine i Izvršnog savjeta (OSPSOIS).⁴⁶

⁴³ „Ustav Republike Srpske Krajine“. *Službeni glasnik Republike Srpske Krajine*, 1 (1992); „Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srpske Krajine i lokalnoj upravi. *Službeni glasnik Republike Srpske Krajine*, 3 (1992).

⁴⁴ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 2, Statut Opštine Glina, 2. 6. 1992.

⁴⁵ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 2, Odluka o Izvršnom savjetu opštine Glina, 30. 9. 1992.

⁴⁶ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 2, Odluka o opštinskoj upravi, 2. 6. 1992.

Odjel za gospodarstvo i komunalne djelatnosti obavljao je stručne poslove u području graditeljstva, prostornoga uređenja, stambeno-komunalnih djelatnosti, vodnoga gospodarstva, elektroprivrede, imovinsko-pravnih poslova, industrije i rudarstva, prometa i veze, obrtništva, trgovine, turizma i ugostiteljstva, prijevoznike djelatnosti, poljodjelstva i šumarstva, lova i ribolova te poboljšanja i zaštite okoliša.⁴⁷

U nadležnosti Odjela za katastar i geodetske poslove bili su upravni poslovi izmjere i katastra zemljišta. Također, u nadležnosti tijela i bilo je održavanje osnovne mreže stalnih geodetskih točaka i osnovne državne karte, kao i obavljanje vlastite djelatnosti.⁴⁸

Odjel za opću upravu i društvene djelatnosti bio je zadužen za obavljanje poslova matičarstva (u okviru matičnog i mjesnih ureda⁴⁹), vođenja općega popisa birača, registriranja udruženja i izdavanja radnih knjižica, zatim poslove pisarnice, arhiva i dostave, personalne, financijsko-ekonomske poslove, poslove održavanja i osiguravanja službenih i drugih prostorija, osnovnog i srednjeg obrazovanja, društvene brige o djeci, kulture i tjelesne kulture, zdravstvene zaštite, stanovništva, socijalne skrbi te boračko-invalidske zaštite.⁵⁰

Unutar Odjela za stručne poslove Skupštine općine i Izvršnog savjeta obavljani su poslovi pripreme sjednica i programa rada, osiguravanje dostave materijala drugih tijela i organizacija Skupštini i Savjetu na raspravljanje, kao i poslovi informiranja, objave akata i druge administrativne i tehničke poslove za navedena tijela.⁵¹

Osim navedenih tijela, *Odlukom* je ustanovljena funkcija sekretara (tajnika) Općinske uprave kao rukovoditelja toga tijela. Dužnost je po položaju obavljao tajnik Skupštine, odgovoran za rad Skupštini općine i Izvršnom savjetu.⁵² Godine 1994. dužnost tajnika zamijenjena je dužnošću načelnika Općinske uprave.⁵³ Tu su dužnost obnašali Dragan Roksandić (2. 6. 1992. - 17. 2. 1994.),⁵⁴ Olgica Pađen (17. 2. - 31. 3.

⁴⁷ Isto.

⁴⁸ Isto.

⁴⁹ Nakon preustroja lokalne uprave djelovalo je pet mjesnih ureda: Obljaj, Šibine, Vlahović, Mali Gradac i Klasnić. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 5, Rješenje o utvrđivanju odbornika koji će sudjelovati pri sklapanju braka kod matičnih ureda na području opštine Glina, 30. 12. 1993.; HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6: Izvještaj o radu Organa uprave za 1994. godinu, veljača 1995.

⁵⁰ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 2, Odluka o opštinskoj upravi, 2. 6. 1991. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Zaključak, 25. 2. 1993.

⁵¹ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 2, Odluka o opštinskoj upravi, 2. 6. 1991.

⁵² Isto.

⁵³ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 3, Odluka o izmjeni Odluke o Opštinskoj upravi, 31. 3. 1994. HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 5, Zaključak, 12. i 16. 10. 1992.

⁵⁴ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 3, Rješenje o razrješenju sekretara Skupštine opštine Glina, 17. 2. 1994.

1994.)⁵⁵ i Branko Jović (jedini načelnik, na dužnosti od 11. 5. 1994. do prestanka rada općinske uprave).⁵⁶

Promatrajući od kraja lipnja 1991. godine, broj zaposlenih u 14 mjeseci naglo je pao, dijelom zbog djelokruga rada i preustroja općinske uprave. Osim toga, smanjenje ukupnoga broja stanovnika je *ipso facto* dovelo do potrebe za smanjenjem broja službenika.⁵⁷ Dne 31. kolovoza 1992. godine u Odjelu za opću upravu i društvene djelatnosti bile zaposlene 24, u Odjelu za gospodarstvo i komunalne djelatnosti devet, Odjelu za katastar i geodetske poslove šest, a Odjelu za stručne poslove Skupštine općine i Izvršnog savjeta deset službenika.⁵⁸ U izvještaju o radu općinskih upravnih tijela u 1994. godini navodi se brojka od 50 radnika,⁵⁹ s kojom je, uz moguće neznatne razlike, općinska uprava dočekala kolovoz 1995. godine i poraz pobunjenih Srba u vojno-redarstvenoj operaciji „Oluja“.

No zanimljiv pokušaj resistematizacije radnih mjesta predstavlja dokument Izvršnog savjeta s početka svibnja 1993. godine pod nazivom *Plan unutrašnje organizacije, sistematizacije i zadaci ratnih Organa opštinske uprave*, u upravnim je tijelima sistematizirano 26 radnih mjesta s ukupno 36 izvršitelja, od kojih pet s visokom, šest s višom, 22 sa srednjom i tri s nižom stručnom spremom, dok je za jedno radno mjesto (vozača) utvrđena potreba za VKV ili KV radnikom.⁶⁰ *Plan* je donesen prema *Odluci o osnovama organizacije i funkcionisanja Organa opštine Glina u slučaju*

⁵⁵ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 3, Rješenje o imenovanju sekretara Skupštine opštine Glina, 17. 2. 1994.

⁵⁶ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 3, Skraćeni zapisnik i informacija o izvršenju zaključaka sa 3. sjednice Skupštine opštine Glina, 11. 5. 1994.

⁵⁷ HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 2, Izvještaj o stanju u opštinskoj upravi Glina i kadrovskim problemima u Organima uprave, s. a.

⁵⁸ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 43, Nenaslovljeni dokument, s. a.; HR-HMDCDR-15/5-SOG, kut. 2, Izvještaj o stanju u opštinskoj upravi Glina i kadrovskim problemima u Organima uprave, s. a.

⁵⁹ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Izvještaj o radu Organa uprave za 1994. godinu, veljača 1995.

⁶⁰ U Odjelu za stručne poslove Skupštine općine i Izvršnog savjeta sistematizirana su radna mjesta referenta za proračun (jedan izvršitelj), administrativnog referenta-daktilografa (3 izvršitelja) i vozača (jedan izvršitelj). U Odjelu za gospodarstvo i komunalne djelatnosti sistematizirana su radna mjesta stručnih suradnika-agronoma, odnosno statističara, zatim imovinsko-pravnog i referenata za opće gospodarske poslove, urbanizam, graditeljstvo i stambene poslove te komunalne poslove i vodno gospodarstvo, kao i administratora-daktilografa (dva izvršitelja). Unutar Odjela za opću upravu i društvene djelatnosti usustavljena su mjesta samostalnog upravnog referenta za invalidsku zaštitu, višeg upravnog referenta za boračku zaštitu, stručnog referenta za isplatu i likvidaciju invalidsko-boračke zaštite, referenata za opće i personalne poslove te građanska stanja, udruženja građana i društvene organizacije, upravnog referenta za društvene službe, administrativnog referenta, voditelja djelovodnika i arhivara, računovodstvenog referenta, financijskoga knjigovođe i šefa službe, računovodstvenog referenta-blagajnika, ekonomo-materijalnoga knjigovođe (po jedan izvršitelj), voditelja mjesnog ureda i matičara (pet izvršitelja), administratora-daktilografa, dostavljača i čistača (dva izvršitelja). U Odjelu za katastar i geodetske poslove utvrđena su dva radna mjesta s pet izvršitelja: dva stručna referenta za geodetske poslove i tri referenta za katastarske poslove. HR-DASK-SACPE-SOG-611, kut. 6, *Plan unutrašnje organizacije, sistematizacije i zadaci ratnih Organa opštinske uprave*, 3. 5. 1993.

neposredne ratne opasnosti i u ratu, kojom je utvrđeno da bi „organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Organima uprave (...) trebala biti neznatno manja od mirnodopske sistematizacije“ te da za upravljanje odjelom nije određena posebna osoba, već „odgovorni radnik (...) odgovoran sekretaru Opštinske uprave i Izvršnom savjetu“. ⁶¹ Uzimajući u obzir prethodno razdoblje i smanjeni obujam poslova, vidljivo je kako su se u sistematizaciji zbile manje promjene u vidu spajanja i ukidanja pojedinih radnih mjesta.

Obavljanje djelatnosti u razdoblju od 1992. do 1995. godine bilo je otežano kao i u 1991. godini. Tranzicijski je period zasigurno bio najteži za općinu, a posebice za njen proračun, budući da su pojedina tijela (resori prihoda i obrane u likvidaciji) bili korisnici istog, iako izvan nadležnosti općine. ⁶² No čak i nakon konsolidacije upravna su tijela obavljala poslove u širem djelokrugu od definiranog, ⁶³ poglavito zbog zakonske neuređenosti pojedinih pitanja, zbog čega je općinska uprava bila „prisiljena da se snalazi primjenjujući pravnu praksu i teoriju“. ⁶⁴ Tom problemu treba nadodati i nepravovremeno donošenje i dostavljanje propisa, nedostatak provedbenih propisa od strane tijela državne uprave, nedostatak stručne literature kao i neujednačenost pravne prakse „u pogledu primjene propisa iz SFRJ, SRJ [Savezna Republika Jugoslavija] i Republike Srbije“. ⁶⁵ Izvan zakonodavno-pravnih, istaknuti su problemi vojne obveze kojoj su podlijegali vojno sposobni muškarci zaposleni u upravi, nedostatak stručnoga osposobljavanja, nedostatna i zastarjela tehnika te neadekvatni prostori za obavljanje djelatnosti od strane pojedinih referada i službi. No bez obzira na situaciju, upravna su tijela bila izuzetno aktivna: primjerice, ukupno je u 1994. godini riješeno 660 upravnih predmeta, samo u Matičnom uredu Glina izdano je preko 6.000 izvoda, dok su mjesni uredi izdali više od 1.500 uvjerenja i drugih neupravnih akata, uz rad za potrebe drugih tijela. U toj je godini uprava izvršila sve obaveze prema strankama bez počinjenja

⁶¹ HR-DASK-SACPE-SOG-611, kut. 6, Odluka o osnovama organizacije i funkcionisanja Organa opštine Glina u slučaju neposredne ratne opasnosti i u ratu, 3. 5. 1993.

⁶² HR-HMDCDR-14/5-SOG, kut. 2, Izvještaj o stanju u opštinskoj upravi Glina i kadrovskim problemima u Organima uprave, s. a.

⁶³ Primjerice, Odjel za opću upravu i društvene djelatnosti preuzeo je poslove organizacije Crvenoga križa vezane uz evidenciju i smještaj izbjeglica te humanitarnu pomoć, kao i poslove ovjere prijepisa, potpisa i izjava (koje je kasnije preuzeo Općinski sud u Glini). HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Izvještaj o radu Odjeljenja za opštu upravu i društvene djelatnosti u periodu od 26. 06. 199. [sic] - 19. 12. 1992. godine, s. a.

⁶⁴ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Izvještaj o radu Izvršnog savjeta Skupštine opštine Glina za period od 17. 02. 1994. do 30. 11. 1994. godine, 12. 12. 1994.

⁶⁵ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Izvještaj o radu Organa uprave za 1994. godinu, veljača 1995.

propusta, zahvaljujući činjenici da su poslove obavljali radnici koji su posjedovali iskustvo u obavljanju istih ili sličnih poslova u glinskoj općinskoj upravi.⁶⁶

⁶⁶ HR-DASK-SACPE-611-SOG, kut. 6, Izvještaj o radu Organa uprave za 1994. godinu, veljača 1995.

5. Zaključak

Temeljem dostupnih arhivskih i normativnih podataka, sustav lokalne (općinske) (samo)uprave, kojega u najužem teorijskom smislu obuhvaćaju tijela nadležna za obavljanje zajedničkih poslova unutar određene zajednice, u općini Glina tijekom Domovinskog je rata djelovao u dvije faze. Prva je trajala od 1991. do lipnja 1992. godine, u kojoj su djelovala tijela iz razdoblja postojanja socijalističke Jugoslavije, dok je druga obuhvaćala period od lipnja 1992. do kolovoza 1995. godine, unutar koje je izvršen preustroj sukladno smanjenju ovlasti općine. U drugoj su fazi upravna tijela nastavila obavljati najveći dio poslova u resorima gospodarstva i komunalnih djelatnosti, katastarsko-geodetskih poslova, opće uprave i društvenih djelatnosti te potpore radu Skupštine i Izvršnog savjeta. Broj službenika pao je za oko polovinu, a uprava se suočavala s mnoštvom problema. No bez obzira na iste, tijela su bila iznimno aktivna u radu.

6. Izvori i literatura

Objavljeni arhivski i normativni izvori:

Informativni list Radne zajednice RSUP-a SR Hrvatske (Zagreb), 1990.

RUPIĆ, Mate, ur. *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“*. Zagreb: Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, 2009.

Službeni glasnik Republike Srpske Krajine, 1, 3 (1992).

»*Službeni vjesnik*« u Sisku (Sisak), 17 (1979); 36 (1981); 37 (1983); 29 (1984); 20, 48 (1985); 40 (1986); 8 (1988)

VALKOVIĆ, Ljubomir, ur. *Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ustav Socijalističke Republike Hrvatske*. Zagreb: Narodne novine, 1989 [X. izdanje].

Neobjavljeni arhivski izvori i baze podataka:

UCRD - Baza podataka Međunarodnoga rezidualnog mehanizma za kaznene sudove.
<https://ucr.irmct.org/>.

HR-DASK-SACPE-611-SOG: Hrvatska, Državni arhiv u Sisku, Sabirni centar u Petrinji, Petrinja [Sisak], fond 611, Skupština općine Glina.

HR-DASK-SACPE-745-SOG: Hrvatska, Državni arhiv u Sisku, Sabirni centar u Petrinji, Petrinja [Sisak], fond 745, Skupština općine Glina.

HR-HMDCDR-14/5-SOG: Hrvatska, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rada, Zagreb, fond 14/5, Skupština općine Glina.

Literatura:

BEKIĆ, Ilija. *Zakon o upravi s komentarom*. Zagreb: Narodne novine, 1988.

KRIŽANIĆ, Nada; KUŠANIĆ, Nela; SARKOTIĆ, Nada. *Shematizam organa uprave i pravosuđa na području Državnog arhiva u Sisku*. Sisak: Državni arhiv u Sisku, 2002.

MARIJAN, Davor. „Konceptija općenarodne obrane i društvene samozaštite – militarizam samoupravnoga socijalizma“. *Časopis za suvremenu povijest* 53 (2021), br. 3: 953-986.

PUSIĆ, Eugen. *Nauka o upravi*. Zagreb: Školska knjiga, 1978.

PUSIĆ, Eugen; IVANIŠEVIĆ, Stjepan; PAVIĆ, Željko; RAMLJAK, Milan. *Upravni sistemi*. Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu, Centar za stručno usavršavanje i suradnju s udruženim radom, 1983 [III. izmjenjeno i dopunjeno izdanje].

- RAGUŽ, Jakša. „Napad na policijsku stanicu Glina 26. lipnja 1991.“. U: *Zbornik Drage Roksandića*, ur. Damir Agičić, Hrvoje Petrić i Filip Šimetin Šegvić, 2019, 879-917.
- RAGUŽ, Jakša. „Prilog poznavanju rušenja katoličke župne crkve sv. Ivana Nepomuka u Glini“. U: *Ascendere historiam - Zbornik u čast Milana Kruheka*, ur. Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat, 2014, 645-665.
- RUŽIĆ, Slaven. „Politički i vojno-sigurnosni aspekt zbivanja u glinskoj općini 1990. - 1991. godine“. *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* 47 (2015), br. 2: 711-736.
- ŠKVORC, Đuro. *Vojna sila pobunjenih Srba na Banovini 1992. – 1995.* Petrinja: Matica hrvatska, Ogranak u Petrinji, 2022.
- TOMAC, Zdravko. *Socijalističko samoupravljanje.* Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu, Centar za stručno usavršavanje i suradnju s udruženim radom, 1981.
- TUK, Ana. „Stvarna nadležnost kotarskih narodnih odbora“. *Arhivski vjesnik* 59 (2016), br. 1: 276-322.
- ŽULJIĆ, Stanko. „Regionalno i teritorijalno ustrojstvo Hrvatske u razdoblju između godina 1945.-2000.“. *Ekonomski pregled* 52 (2001), br. 1-2: 3-28.